

Euskal Herriko Ahotsak
ahotsak.com

Antton Lezeta Abasolo

*Eskoriatza,
Gipuzkoa
(1964)*

Aurkibidea

Biografia

Apotzagako Arane Behekoa baserrikoa. Aita bertakoa zuen eta ama Arientzakoa. Eskoriatzara joan zen eskolara eta han erdaraz egin zituen ikasketak. Etxean jaso zuen hitanoa eta anaien artean hika egiten dute. Hitanoari buruzko elkarrizketa egin genion, [David Arrieta](#) lagunarekin batera.

Zintak

ESK-100

- **Proiektua:** Eskoriatzan hika
- **Elkarrizketatzailea(k):** Etxeberria, Idoia
- **Data:** 2024-03-13
- **Iraupena:** 111 min
- **Euskarria:** Bideo digitala
- **Kodifikatzailea:** Agirrebeña, Aintzane

Pasarteak

1. Apotzagan hika nagusi

- **Erref:** ESK-100/003
- **Iraupena:** 0:02:15. **Hasi:** 00:01:02. **Bukatu:** 00:03:17
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Euskara » Tratamenduak » Hitanoari buruz
- Euskara » Tratamenduak
- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Etxeko giroa

Laburpena:

Etxean jaso zuen hika Anttonek eta anaiekin eta lagunekin beti hika egin izan du. Emakumezkoekin ez. Apotzaga auzoan hika zen auzokoen arteko hizketa ohikoena.

2. Mutikotatik hika

- **Erref:** ESK-100/005
- **Iraupena:** 0:02:47. **Hasi:** 00:03:28. **Bukatu:** 00:06:15
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Euskara » Tratamenduak
- Euskara » Tratamenduak » Hitanoari buruz

Laburpena:

Mutikotatik egin izan du hika anaiekin eta lagunekin. Gurasoekin eta osaba-izebekin zuka. Eskoriatzan ibili zen eskolan. Gaztelaniarik jakin gabe, eskolan gaztelaniaz hasi behar. Kanean ere adin inguruko mutil guztiekin hika egin izan du. Baserrikoek gehienetan hika, nahiz eta elkarrekin gaztelaniaz egiten duenik ere baden. Kaletarrekin ere hika egiten du, batzuek berari zuka erantzun arren.

3. Emakumezkoei beti zuka

- **Erref:** ESK-100/006
- **Iraupena:** 0:00:54. **Hasi:** 00:06:15. **Bukatu:** 00:07:09
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Euskara » Tratamenduak
- Euskara » Tratamenduak » Hitanoari buruz

Laburpena:

Emakumezkoekin zuka beti. Arrebarik ez duenez, etxean ez zuen jaso nokarik eta sekula ez du egin izan. Arraroa egiten zaio emakumezko bati hika egitea.

4. Hizkuntza-erregistroa aldatzea zaila

- **Erref:** ESK-100/007
- **Iraupena:** 0:01:13. **Hasi:** 00:07:09. **Bukatu:** 00:08:22
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Euskara » Euskalduntzea eta alfabetatzea
- Euskara » Tratamenduak

Laburpena:

Umetatik ikasi ez duenarentzat zaila da hizkuntza-erregistroa aldatzea, hikatik zukara aldatzea. Gaztelaniatik euskarara pasatzea are zailagoa. Euskaltegietan ikasten dutenei ez zaiek hika irakasten zuka bezala.

5. Mendiolan ikasi zuen hika

- **Erref:** ESK-100/010
- **Iraupena:** 0:02:40. **Hasi:** 00:09:52. **Bukatu:** 00:12:32
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Euskara » Tratamenduak
- Euskara » Tratamenduak » Hitanoari buruz

Laburpena:

Aitari eta osabari hika entzun arren, etxean zuka jaso zuen Davidek. Anaia nagusia Mendiolar ezkondu zen eta hara joaten hasi zen 17-18 urterekin. Han hika egiten zuten bai gizonezkoek eta bai emakumezkoek eta han ikasi zuen.

Pixkanaka hasi zen hika anaiarekin eta koinatuarekin. Eskola nazionalan ibili ziren eta, eskolak gaztelaniaz izaten zirenez, euren lehen harremana gaztelaniaz izango zela diote.

6. Eskoriatzan gizonezko gehienekin hika

- **Erref:** ESK-100/013
- **Iraupena:** 0:05:01. **Hasi:** 00:15:21. **Bukatu:** 00:20:22
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Euskara » Tratamenduak
- Euskara » Tratamenduak » Hitanoari buruz

Laburpena:

Davidentzat naturala da berak hika egitea eta besteek zuka erantzutea, izan ere, ilobei hika egiten die eta haiek normalean zuka erantzuten diote. Gaur egun ia gizonezko guztiekin egiten du hika Eskoriatzan. Hala ere, Mendiolako adinekoekin zuka egiten du, ohitura hori hartuta zuelako lehendik. Anttonek auzoan koskortutako mutil gaztetxo gehienei hika egiten die. Davidek behin ilobarekin eta haren lagun batekin gertatutakoa kontatzen du.

7. Hitanoaren egoera Eskoriatzan

- **Erref:** ESK-100/014
- **Iraupena:** 0:02:13. **Hasi:** 00:20:22. **Bukatu:** 00:22:35
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserrria » Baserriko bizimodua » Baserriko bizimodua
- Euskara » Tratamenduak » Hitanoari buruz

Laburpena:

Hitanoaren egoera Eskoriatzan. Baserri-giroan eta gizonezkoek eutsi diote ondoen. Hala ere, baserriko bizimodua asko aldatu da eta gauzak ez dira lehen bezala.

8. Euskararen egoera Eskoriatzan

- **Erref:** ESK-100/015
- **Iraupena:** 0:02:07. **Hasi:** 00:22:35. **Bukatu:** 00:24:42
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Euskara » Euskararen egoera

Laburpena:

Kuadrillan batek euskaraz ez badaki, gaztelaniara jotzen da. Daviden iritziz, gazteen artean, adin-tarte batean (20-26) gaztelaniarako joera egoten da eta gero berriz euskaraz egitera itzultzen dira.

9. Familia batzuetan galdu egin da euskara

- **Erref:** ESK-100/017
- **Iraupena:** 0:01:45. **Hasi:** 00:25:10. **Bukatu:** 00:26:55

- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Euskara » Euskararen egoera

Laburpena:

Davidek dio, kaletarra izan arren, berari gurasoek beti euskaraz egin izan ziotela. Familia batzuetan euskara galdu egin zen, baita baserriko familietan ere. Penagarria iruditzen zaio nork bere hizkuntza horrela galtzea.

10. Hika egiten duten emakumezko gutxi Eskoriatzan

- **Erref:** ESK-100/018
- **Iraupena:** 0:04:25. **Hasi:** 00:26:55. **Bukatu:** 00:31:20
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Euskara » Tratamenduak » Hitanoari buruz
- Euskara » Tratamenduak
- Familia eta harremanak » Sexua eta generoa » Genero berdintasuna

Laburpena:

Daviden aitak anaiekin eta koinatuekin egiten zuen hika, baina arrebekin zuka. Baserritarren artean hobeto gorde da hika. Davidek dio ez dakiela noka inoiz entzun ote duen Eskoriatzan. Ez dela hika egiten duten emakume asko egongo herrian diote. Mendiolako koinatak hika egin izan dio beti Davidi. Zeintzuk izan daitezkeen emakumeek hika gutxiago egiteko arrazoiak.

11. Gizonezko ezezagunei ere hika

- **Erref:** ESK-100/022
- **Iraupena:** 0:02:18. **Hasi:** 00:34:26. **Bukatu:** 00:36:44
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Euskara » Tratamenduak
- Euskara » Tratamenduak » Hitanoari buruz

Laburpena:

Norbaiti hika egiteko konplizitatea behar dela esaten dute, baina ezezagunei ere hika egiten dietela diote, pareko gisa ikusiz gero. Hika egiten ohituta dagoenekin zukara pasatzea ezinezkotzat jotzen du Anttonek.

12. Hika egitea ez dute konfiantzarekin lotzen

- **Erref:** ESK-100/024
- **Iraupena:** 0:01:52. **Hasi:** 00:37:00. **Bukatu:** 00:38:52
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Euskara » Tratamenduak » Hitanoari buruz

Laburpena:

Hika egitea ez dute konfiantza izatearekin lotzen, ohiturarekin baizik. Davidek Mendiolan aspaldi ezagututako pertsona batzuekin zuka egiten du, baina ez

errespetuagatik edo konfiantzarik ez duelako, horrelaxe ohitu zelako baino. Ez zaie iruditzen hika hizkera zakarragoa denik.

13. Hika dakitenen euskara aberatsagoa?

- **Erref:** ESK-100/026
- **Iraupena:** 0:01:42. **Hasi:** 00:40:41. **Bukatu:** 00:42:23
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Euskara » Tratamenduak

Laburpena:

Beraiek bi erregistro darabiltzate: hika eta zuka. Beraz, esan daiteke erregistro bakarra darabilenak baino euskara aberatsagoa dutela. Ez dute inor ezagutu berorika egiten, baina Davidek dio aitari entzun izan ziola kontatzen zituen pasadizoetan.

14. Hitanoaren biziberritzea nola egin

- **Erref:** ESK-100/027
- **Iraupena:** 0:03:57. **Hasi:** 00:42:23. **Bukatu:** 00:46:20
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Euskara » Euskararekiko sentimendua
- Euskara » Tratamenduak
- Euskara » Tratamenduak » Hitanoari buruz

Laburpena:

Hikaren biziberritzea euskara bultzatzearekin batera joan behar litzatekeela uste dute. Gazteek ikasteko interesa zanez gero, ona litzatekeela uste du Davidek. Askok "belarria eginda" izango dutela eta ez litzaiekeela asko kostako ikastea diote. Gero, momenturen batean, bi lagunaren artean erabakia hartu eta elkarrekin hika hastea onena, eta agian ingurukoak ere hasiko lirateke horrela. Batzuetan hika eta zuka nahastuta erabiltzen dituzte gazteek. Hitanoa galtzea galera handia litzateke euskararentzat.

15. Eskoletan euskalkia irakastea zaila

- **Erref:** ESK-100/029
- **Iraupena:** 0:02:13. **Hasi:** 00:47:00. **Bukatu:** 00:49:13
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza
- Euskara » Euskalkia, herri hizkerak, euskara batua

Laburpena:

Daviden ustez ez da erraza euskalkiak irakastea eskolan. Gazteak unibertsitatara doazenean, herri askotako ikasleak elkartzen direnean, euskara batua beharrezkoa da. Gainera, irakasleek euskalkiak ezagutu beharko lituzkete edo irakasle bakoitzak bere herrian irakatsi.

16. Appa hi! aplikazioa; ikasteko, entzutea eta praktikatzea beharrezkoa

- **Erref:** ESK-100/032
- **Iraupena:** 0:02:17. **Hasi:** 00:52:31. **Bukatu:** 00:54:48
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Herria, azpiegitura » Berrikuntzak » Teknologia berriak eta sare sozialak
- Euskara » Euskalduntzea eta alfabetatzea
- Euskara » Tratamenduak » Hitanoari buruz

Laburpena:

Appa hi! aplikazioaren inguruko iritzia. David Oñatikoa egiten ari da eta ez daki zenbateraino barneratu ote duen ikasitakoa. Hika ikasteko, aplikazioko ariketak egin ostean, behar-beharrezkoa da kalean praktikatzea. Euskaraz ikasteko ere beharrezkoa da entzutea eta hizkuntza pixkanaka barneratzea.

17. Apotzagan neskekin hika egiteko aukera gutxi

- **Erref:** ESK-100/034
- **Iraupena:** 0:01:48. **Hasi:** 00:55:17. **Bukatu:** 00:57:05
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Herria, azpiegitura » Herri-antolaketa » Auzoak
- Euskara » Tratamenduak » Hitanoari buruz

Laburpena:

Hika ikasteko, ezinbestekoa da praktikatzea eta, beraz, norekin egin izatea. Anttonek ziurrenik ikasiko zukeen noka, arrebaren bat izan balu, baina beraiek sei mutil dira eta, kasualitatez, Apotzagan baserri gehienetan mutilak zeuden bere sasoian.

18. Appa hi! aplikazioa, tresna baliagarria

- **Erref:** ESK-100/036
- **Iraupena:** 0:02:22. **Hasi:** 00:57:39. **Bukatu:** 01:00:01
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Herria, azpiegitura » Berrikuntzak » Teknologia berriak eta sare sozialak
- Euskara » Tratamenduak » Hitanoari buruz

Laburpena:

Appa hi! aplikazioa tresna baliagarria iruditzen zaie hitanoaren inguruko kontu orokorrak jakiteko eta ikasketan lehen urratsa emateko, eta gazteak animatuko lituzkete probatzera. Gero, hori egin ostean, beharrezkoa litzateke lotsa galdu eta pixkanaka lagunekin hika hastea. Aplikazioak herri desberdinetako hika ikasteko aukera ematen du. Arrasatetik Leintz Gatzagara bitarteko herrietan ez dela alde handirik egongo aditzetan diote. Davidek euskara batukoa ere egin zuen eta Oñatikoarekin ari da orain.

19. Mugikorrak eragindako aldaketak

- **Erref:** ESK-100/038
- **Iraupena:** 0:03:50. **Hasi:** 01:01:35. **Bukatu:** 01:05:25
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Herria, azpiegitura » Berrikuntzak » Teknologia berriak eta sare sozialak
- Herria, azpiegitura » Berrikuntzak » Aparatuak, objektuak
- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Gaztetako ibilerak

Laburpena:

Lehenengo mugikorrak. Eztabaida sortu zen hasieran. Mugikorraren onura: edozein momentutan pertsona batekin harremanetan jartzeko aukera. Nolako erabilera ematen zaion da kontua. Mugikorrak ez zegoenean nolakoa zen harremana lagunekin; aurrez egin behar hitzordua. Gaur egun, momentuan bertan egiten dituzte hitzorduak mugikorretik.

20. Mugikorrak sortutako mendekotasuna

- **Erref:** ESK-100/039
- **Iraupena:** 0:05:38. **Hasi:** 01:05:25. **Bukatu:** 01:11:03
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Herria, azpiegitura » Berrikuntzak » Teknologia berriak eta sare sozialak
- Herria, azpiegitura » Berrikuntzak » Aparatuak, objektuak

Laburpena:

Anttonen ustez, hasierako mugikorrek zuten moduan, deiak egin eta mezuak bidaltzeko aukera bakarrik izatea litzateke onena. Gaur egun denetarik dute mugikorrek eta lotura sortzen dute. Mugikorretako aplikazioetan zenbat eta gehiago sartu, mendekotasun handiagoa sortzen dute. Beraiek ez dute sentitzen sare sozialak erabiltzeko beharrik. Daviden ilobak harrituta geratu ziren lau egunean behin kargatzen zuelako mugikorra.

21. Euskal komunikabideen zale; euskaraz irakurtzea

- **Erref:** ESK-100/041
- **Iraupena:** 0:04:56. **Hasi:** 01:11:34. **Bukatu:** 01:16:30
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Kultura » Irakurtzea
- Euskara » Euskararen egoera
- Aisia » Kultura » Hedabideak

Laburpena:

Normalean Euskal Telebista ikusten dutela eta Euskadi Irratia entzuten dutela diote. Telebistan gauza bera euskaraz edo gaztelaniaz egonda ere, euskarazkoa aukeratzen duela dio Davidek. Baina euskaraz irakurtzea gehiago kostatzen zaie, gaztelaniaz ikasi dutelako.

22. Gazteak ordu asko pantailari begira

- **Erref:** ESK-100/043
- **Iraupena:** 0:02:52. **Hasi:** 01:18:43. **Bukatu:** 01:21:35
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Herria, azpiegitura » Berrikuntzak » Teknologia berriak eta sare sozialak

Laburpena:

Gazteei telebistak ez die ardura, haientzat mugikorra da pantaila nagusia. Ordu asko pasatzen dituzte pantaila aurrean. Davidek astebeteko datuak begiratu zituen eta batez beste egunean 32 minutu egoten zela pantailari begira kalkulatu zuen. Gazteak, berriz, 5-6 ordu egon daitezke. Zenbait aplikazio akaberarik gabekoak direla dio Anttonek.

23. Mutikotan dantzan ibilia

- **Erref:** ESK-100/045
- **Iraupena:** 0:01:04. **Hasi:** 01:21:58. **Bukatu:** 01:23:02
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Kultura » Dantza

Laburpena:

David dantza taldean eta txistua ikasten ibili zen mutikotan. 12 urte ingururekin Euskal Herriko aurreko txapelketan bosgarren postuan geratu zen. 16-17 urte zituela, taldea desegin zen, nahiz eta geroago berriz martxan hasi.

24. Mutikotan kalea gutxi ezagutzen zuen

- **Erref:** ESK-100/047
- **Iraupena:** 0:02:24. **Hasi:** 01:24:50. **Bukatu:** 01:27:14
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Herriko giroa » Baserria vs. Kalea
- Herria, azpiegitura » Garraioak » Autoak
- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Gaztetako ibilerak

Laburpena:

Antton mutikotan baserritik eskolara jaitsi eta berriz etxera bueltatzen zen hura bukatutakoan. Kalea ia ez zuen ezagutzen; frontoian zuen muga. Asteburuetan auzoko lagunekin ibiltzen zen. Koskortutakoan kalera jaisten eta auzoetako festetara joaten hasi zen. Anttonek izan zuen lehen kotxea eta matrikularekin egindako hitz-jokoa.

25. Inguruko herrietakoekin harreman ona

- **Erref:** ESK-100/050
- **Iraupena:** 0:03:37. **Hasi:** 01:29:40. **Bukatu:** 01:33:17
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Herriko giroa » Inguruko herriak eta auzoak
- Familia eta harremanak » Herriko giroa » Baserria vs. Kalea
- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Gaztetako ibilerak

Laburpena:

Gaztetan asko ibiltzen ziren Aretxabaletan. Ondo konpontzen ziren, nahiz eta elkar pixka bat zirikatu. Aretxabaletar batzuek eskoriatzarrak xuhurrak direla esaten omen dute. Arrasatera ere joaten ziren eta haiekin ere ondo. Davidek entzuna du aitaren sasoian batzuek borrokarako prest egoten zirela aretxabaletarrak ikusi orduko. Baserritarrek kaletarrek ere harreman ona izan dute.

26. Emakumezkoei hika egiteko erronka

- **Erref:** ESK-100/055
- **Iraupena:** 0:03:24. **Hasi:** 01:36:03. **Bukatu:** 01:39:27
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Euskara » Tratamenduak » Hitanoari buruz

Laburpena:

Elkarrekin hika egiten dute ezinezkoa egingo litzaieke elkarrekin zuka egitea. Anttonek erraztasun handiagoa du hika egiteko gizonetakoekin. Batzuei kosta egiten zaie, berari emakumezkoei egitea kostatzen zaion moduan. Emakumezkoei hika hasteko helburua jarri beharko dutela diote. Gehienetan aditzak ez dira hain desberdinak tokatik nokara, baina hizkuntza-ohitura aldatzea da zailena. Praktikatzea da garrantzitsuena.

Ahotsak.eus-eko edukiarekin sortutako dokumentu automatikoa.

2025-12-14

CC-by-sa | Ahotsak.eus

Badihardugu Euskara Elkartea

Markeskua Jauregia, 20600 Eibar

943121775 - ahotsak@ahotsak.com